

Plšíkovo usínání

Milé děti, za chvíli přijde zima, a tak mám jen chvíli, abych si s vámi ještě popovídala. V říjnu už si zalezu do pelíšku a konečně se pořádně vyspím. Patřím mezi pravé spáče, proto se teď musím ještě trochu vykrmit. Připravil jsem pro vás pár hrátek, ve kterých získáte nové znalosti o tom, jak se živočichové připravují na toto nelehké období. Ale nejprve se začtěte do následujících řádků:

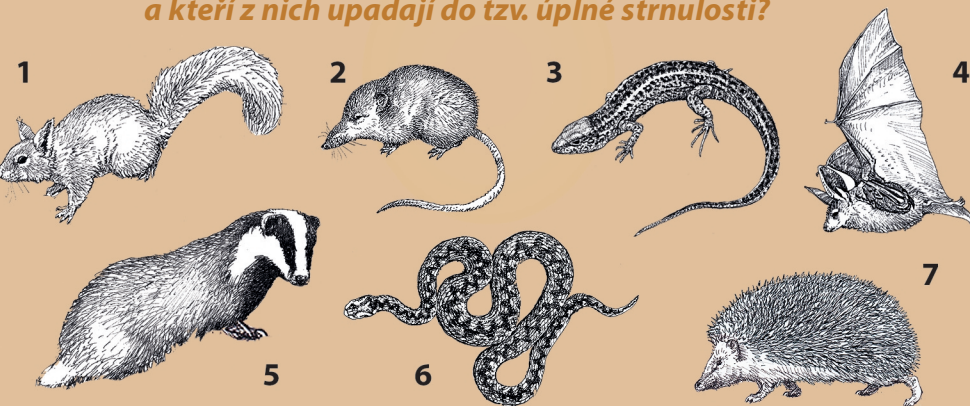
Pravý zimní spánek je reakce savců na zimní období, kteří v klidovém stavu a při útlumu tělesných procesů (projevujících se především snížením tělesné teploty) přečkávají ve vhodném úkrytu nepříznivé zimní období.

Kromě něj existuje i **nepravý zimní spánek**, kdy zvířata zůstávají neaktivní v úkrytu, ale jejich teplota se nesnižuje, a občas se z tohoto stavu probouzejí a vycházejí ven.

Úplná strnulost se vyskytuje u obojživelníků a plazů. Na rozdíl od savců nedokáží regulovat tělesnou teplotu. Při snížení teploty zalézají plazi či ropuchy pod kameny, pařezy či do zemních dutin. Většina obojživelníků zalézá do bahna. Dýchání, včetně kožního, ustane a zastaví se i srdeční sval.

1. ÚKOL: ZIMNÍ SPÁČI

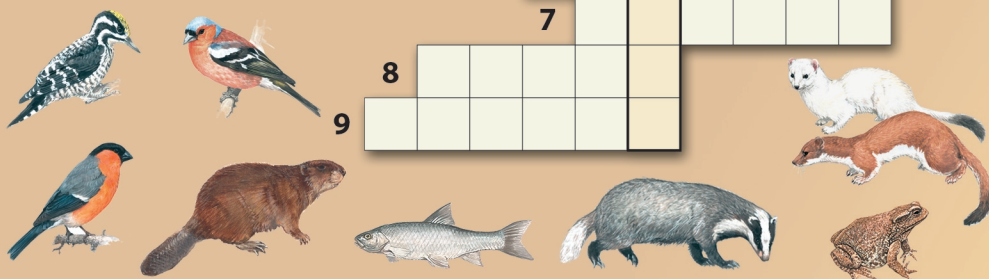
Kteří z těchto živočichů usínají pravým zimním spánkem a kteří z nich upadají do tzv. úplné strnulosti?

2. ÚKOL: KŘÍŽOVKA

Vyluští křížovku a vysvětlí, co znamená slovo v tajence.

- Pěvec s červeným bříškem, který k nám přilétá na zimu ze severu
- Jedovatá šumavská dřevina
- Savec stavějící si hrady
- Nepravý zimní spáček šumavských lesů
- Obojživelník přezimující v půdě v lese
- Známy pěvec zimní krajiny
- Šplhavce se třemi prsty
- Nejlepší rybí plavec mezi kaprovitými
- Savec měnící barvu srsti na zimu

Milé děti, asi mě málokdo z vás viděl v přírodě. Možná se i ptáte, kde tedy žiju, že nejsem vidět. Ale odpověď je jednoduchá, vylézám, až když se stmívá. Pouze těsně před zimním spánkem vybíhám i přes den, abych se pořádně nakrmil na zimu.

Když si mě dobře prohlédnete, zjistíte, že nejsem obyčejná myš, ale mám překrásná černá očka, která vypadají jak korálky. Zvláštní je také můj ocásek, který je nakoncí bílý a v zimě slouží jako peřina. Možná to trochu vypadá, že se jen vychloubám, ale musím říci, že jsem i výborný stavitel. Dokáží si totiž stočit krásné hnízdečko z listů, trávy a mechů. Ale na zimu si raději vlezu pod spadané listy či do pařezů. Nejlepší je, když se mi podaří najít nějakou malou noru, kde je teploučko. Nemám rád sníh a zimu, a tak raději toto období prospím. Stočím se do klubíčka, překryju se ocáskem a sním si o voňavém jaru a teplém létě. Někdy se mi zdá i o samičce, se kterou mívám každým rokem mnoho mláďatek. Někdy dokonce až sedm malých plšátek v jednom hnízdečku. Ale starat se o ně umí jen má partnerka, ta má trpělivost. Musí to vydržet 5–7 týdnů, a pak již pošle naše ratolesti do světa. I když se snažíme je naučit, jak se dobře připravit na zimu, mnohé z nich toto období nepřežijí.

Možná snadno odvodíte, proč se mi říká druhým jménem „lískový“. Ano, je to tak – mám moc rád lískové oříšky. Také mi chutnají pupeny, výhonky a květy. Občas si dám nějakou larvu hmyzu, dokonce i slimáka či žížalu. Někdy se také zahlodám do kůry keřů a mladších stromků.

Teď se však již musím chystat, protože až budete číst tyto řádky, budu už asi spát. Snad mě nic neprobudí a šťastně se dočkám jara.

3. ÚKOL: MOTÝLÍ BLUDIŠTĚ

Motýli přežívají zimní období různým způsobem. Mohou přezimovat jako dospělci, kukly, housenky či vajíčka. Někteří z nich dokonce migrují do teplejších částí Evropy. Najdi ke každému motýlkovi správnou odpověď.

batolec duhový	ohniváček modrolesklý	bělásek řeřichový	žlutásek řešetlákový
modrásek očkovaný	okáč rudopásný	babočka paví oko	perletovec velký
babočka kopřivová	babočka admirál	otakárek fenyklový	dlouhozobka svízlová
			přástevník medvědí

dospělce
  housenka
  kukla
  migruje

4. ÚKOL: PLŠÍKŮV TEST

- Vyjmenuj všechny druhy plchů žijících na území ČR.
- Který z čeledi plchovití je u nás největší?
- Který z čeledi plchovití je naopak nejmenší?
- Který z plchů má černý proužek přes ocas?
- Který z plchů má nejuhňatejší ocas?
- Který z plchů je v ČR nejběžnější?

5. ÚKOL: PODZIMNÍ LISTOVÁNÍ

Přiřaď k spadaným lístkům jejich názvy.

1	2	3	4
5	6	7	8

bříza bělokorá   lípa srdčitá   jírovec maďal   javor mléč
 olše lepkavá   jilm drsný   jasan ztepilý   dub zimní

Správné řešení: 1. ÚKOL: ZIMNÍ SPÁČI: Pravý zimní spánek – netopýr usíná jeseň zpádnými listy, úplná zimní strnulost – ještětka obecná, zmije obecná. 2. ÚKOL: KŘÍŽOVKA: 1. hyl, 2. tis, 3. bobr, 4. jezovec, 5. ropucha, 6. pěnkava, 7. datlík, 8. plzeň, 9. lasice – Telenka, hibernace (neboli zimní spánek), 3. ÚKOL: MOTÝLÍ BLUDIŠTĚ: batolec duhový – housenka, ohniváček modrolesklý – housenka, bělásek řeřichový – housenka, žlutásek řešetlákový – housenka, modrásek očkovaný – housenka, okáč rudopásný – housenka, babočka paví oko – dospělce dlouhozobka svízlová – migruje, babočka kopřivová – dospělce, otakárek fenyklový – kukla, přástevník medvědí – housenka. 4. ÚKOL: PLŠÍKŮV TEST: 1. plch velký, 2. plch velký, 3. plch lesní, plch zahrada, 4. plch velký, 5. plch velký, 6. plšák lískový, 7. plch velký, 8. plch velký, 9. plch velký. 5. ÚKOL: PODZIMNÍ LISTOVÁNÍ: 1. olše lepkavá, 2. lípa srdčitá, 3. jírovec maďal, 4. lípa srdčitá, 5. javor mléč, 6. jasan ztepilý, 7. olše lepkavá, 8. jilm drsný, 9. jilm drsný. Přípravit: MVDr. Pavel Procházka, redaktor – Mgr. Martina Kucerová, lajzyková korektury – Jozef Hlasek, Lubomír Hlasek.

Plšík lískový
Muscardinus avellanarius
Haselmaus
Common Dormouse
Foto: www.hlasek.com

Plch lesní
Dryomys nitedula

Plch zahradní
Elomys quercinus

Plch velký
Glis glis